

RESSENYA A ABELARD SARAGOSSÀ. *EL VALENCIÀ DE BERNAT I BALDOVÍ. DEL PASSAT AL FUTUR. IDEOLOGIA I TAST LÈXIC*, BROMERA, ALZIRA, 2009. 337 pp. ISBN 978-84-9824-652-0.

REVIEW TO ABELARD SARAGOSSÀ. *EL VALENCIÀ DE BERNAT I BALDOVÍ. DEL PASSAT AL FUTUR. IDEOLOGIA I TAST LÈXIC*, BROMERA, ALZIRA, 2009. 337 pp. ISBN 978-84-9824-652-0.

JOAN VICENT FUERTES ZAPATA
fuerza@alumni.uv.es
Universitat de València

Abelard Saragossà va nèixer a Silla l'any 1954. És lingüista i conjumina la investigació i la docència en la Universitat de València amb articles i llibres adreçats especialment a a la societat valenciana, tot i que sense oblidar que, lingüísticament, la nostra comunitat forma part d'una més àmplia, d'expressió catalana. Ha publicat més de vuitanta investigacions i diversos llibres i, entre la seua obra caldria assenyalar els títols *Criteris de la normativa* (1997), *El valencià del futur* (2000, 2002), *Gramàtica valenciana raonada i popular* (2003, 2005) i *Reivindicació del valencià* (2007). Amb *El Valencià de Bernat i*

Baldoví. Del passat al futur. Ideologia i tast lèxic va guanyar l'onzena convocatòria del Premi d'Assaig Mancomunitat de la Ribera Alta.

En efecte, són molts els aspectes que l'autor podria haver comentat, a propòsit d'un escriptor tan poc investigat encara com el que ell ha escollit i que, al meu parer, hauria de ser més considerat en les futures històries de la literatura i de la cultura dels valencians, si volem entendre millor el significat de la trajectòria de la nostra llengua i els seus components. *El Valencià de Bernat i Baldoví. Del passat al futur. Ideologia i tast lèxic* és, per tant, una aportació destacada, primerenca i que segur que obri camins a noves recerques sobre l'autor suecà que, durant la seua vida, va arribar a quotes de popularitat impensables en el nostre temps per a qualsevol autor de teatre valencià que s'hi dedicàs.

L'estudi elaborat per Abelard Saragossà està constituït per dos capítols bàsics, que són complementaris i que permeten formar-nos una visió complexa i total del personatge, de la llengua, de la seua ideologia i, encara, de les possibilitats que els autors del passat poden oferir –si és el cas– a la recuperació de la nostra llengua, en especial en camps lèxics en què, per determinats motius, les aportacions de Bernat i Baldoví podrien ser ben escaients.

El primer bloc del llibre es troba constituït per una sèrie de punts que permeten fer una reflexió i un repàs a la història i on l'autor vol deixar clar que no podem entendre el present sense tenir en compte el passat. Saragossà ens parla sobre el valencià, i més concretament, sobre el tracte i la valoració que rep al llarg del segle XIX. Aporta dades i valoracions molt interessants, per exemple, quan fa veure com era vist l'ús del català en públic durant aquell període i com, per altra banda, els estudiosos actuals, en molts casos, han bandejat o menystingut les aportacions dels autors del vuit-cents. Per tal d'assolir el seu objectiu Abelard Saragossà parla de la societat i de la llengua en el pensament de Bernat i Baldoví, i també s'entreté a explicar les possibilitats de la formació d'un valencià culte, sense deixar de comentar les deformacions en la interpretació de la llengua, el marc lingüístic o la influència que el castellà té sobre el valencià i, encara, la influència –sovint poc reconeguda– que també la nostra llengua té sobre el castellà.

Al segon bloc ens trobem amb un *tast* –com el denomina Saragossà–, menut però, alhora, perfecte per a fer un repàs a paraules usades en l'època de Bernat i Baldoví. A més, l'autor ens explica quins han sigut els criteris que ha seguit per a fer el capítol i quins han sigut els criteris que ha fet servir per a parlar d'un tipus determinat de paraules on podem trobar noms, qualificatius, circumstancials o verbs.

El que hem de tenir clar és que el llibre no és simplement un estudi científic, històric i lèxic del valencià que emprava Josep Bernat i Baldoví a mitjans segle XIX, sinó que, com diu Saragossà, és una reivindicació i un clam a favor de la seua llengua, de les seues solucions. En aquest sentit, es tracta de fer veure com, en Bernat i Baldoví –com en altres autors del període que usaren el català– hi havia un afecte evident cap al seu idioma. Aquest afecte a la llengua farà, en definitiva,

Ressenya a Abelard Saragossà. *El valencià de Bernat i Baldoví. Del passat al futur. Ideologia i tast lèxic*, Bromera, Alzira, 2009.

que s'augmente la voluntat de sentir-se un poble amb una llengua pròpia. El mateix Saragossà ho expressa amb les següents paraules: «De fet, no és massa aventurat afirmar que ni l'ús social del valencià ni la qualitat lingüística es recuperaran si els valencians no incrementem la voluntat de ser poble, procés que els lingüistes valencians tenim l'obligació ètica d'afavorir».

Per una altra banda, cal assenyalar que Saragossà planteja també –en referència a Bernat i Baldoví– «intentar escriure com potser escriuria si visquera en el segle XXI». No hem d'oblidar que, si parlem i escrivim valencià, és perquè els nostres avantpassats l'han parlat i l'han escrit, atès que la literatura no sols va existir al segle d'or medieval –com se'ls ha denominat–, i s'acabà al segle XV, amb la mort de Joan Roís de Corella, sinó que continuà existint i amb molts bons autors, com el barroc Pere Jacint Morlà o Josep Bernat i Baldoví, saineter famós i objecte principal de l'estudi del professor Abelard Saragossà.

En definitiva, amb aquest volum, el que es vol és fer-nos entendre els mèrits que té la llengua usada per Bernat i Baldoví i com pot servir als estudiosos de la llengua i de la literatura. Per a portar-ho a terme, Saragossà ha decidit conjuminar la història contextual a Bernat i Baldoví i l'estudi de part del lèxic usat pel saineter, per tal de fer-nos entendre com és d'important l'expressió en un autor i, més concretament, en un escriptor d'una riquesa lèxica tan important i alhora poc estudiada com és el cas de Josep Bernat i Baldoví.

DATA PRESENTACIÓ: 26/05/2013 · ACCEPTACIÓ: 10/05/2013 · PUBLICACIÓ: 16/06/2013

SCRIPTA, *Revista internacional de literatura i cultura medieval i moderna*, núm. 1 / juny 2013 / pp. 404-406
ISSN: 2340-4841 · doi:10.7203/SCRIPTA.1.2598